

«Milost početaka - proroštvo budućnosti»

U pripravi za Osamstotu obljetnicu Reda manje braće

Mi manja braća, budući da se uskoro navršava 800 godina od utemeljenja našega Reda odobrenjem Pravila našega života od strane Inocenta III., pripremamo se slaviti milost početaka.

Po povjesničarima godine 1209. Franjo je dobio od «gospodina pape» odobrenje za svoj «projekt života», ili onoga što će se kasnije nazvati «Prvim pravilom». Sam nam Franjo govori u Oporuci: «I pošto mi Gospodin dade braće, nitko mi ne pokazivaše što bih morao činiti, nego mi sam Svevišnji objavi, da moram živjeti po načinu svetoga Evanđelja. I ja sam to dao jednostavno napisati s malo riječi, i gospodin mi papa potvrdi» (OR 14-15).

Taj će se «način života» širiti prema potrebama bratstva, ostajući osnova Pravilu iz 1221. i kasnije Pravilu iz 1223., što ga je potvrdio Honorije III; štiva koja, nakon mnogo stoljeća, nastavljaju biti osnovno uporište za razumjeti Franjo i razumjeti nas same.

Slavlje 800. obljetnice utemeljenja našega bratstva nudi nam milosnu prigodu da se sjetimo sa zahvalnošću prošlosti, živimo sa zanosom sadašnjost i otvorimo se s povjerenjem budućnosti (usp. *NMI* 1b). To će biti naš način slavlja milosti početaka. Na taj način, na početku trećeg tisućljeća, mi franjevci, želimo potvrditi svoju čvrstu volju da ostanemo vjerni svojoj karizmi «živeći Evanđelje u Crkvi, prema načinu što ga je opsluživao i predložio sv. Franjo» (GGKK 1 §1), izgrađujući je danas u svjetlu izazova franjevačkog života.

Mi manja braća, prihvaćajući s radošću poziv «gospodina pape» Ivana Pavla II., sa slavljem 800. obljetnice od utemeljenja našega reda, želimo, na prvom mjestu, otvoriti se zahvalnosti prema «Svevišnjem, svemožnom, dobrom

Gospodinu» (PS 1), «Ocu milosrđa» (*OKI* 2) za «čudesna djela» što ih je Bog ostvario po braći koja su nam prethodila, poglavito po bratu Franji, i za «čudesna djela» što ih Gospodin, «svemogući Bog, milosrdni Spasitelj» (*PoBle* 7) nastavlja ostvarivati u i po braći i sestrama koji odlučno stupaju stazama krijeposti (usp. *PklEr* 3). Kako se ne želimo i «ne možemo zadovoljiti da veličamo djela naših prethodnika» – budući da «je velika sramota da su sveci izveli djela, a mi hoćemo da primimo hvalu i čast govoreći o njima» (*OP* 6), nego se živo želimo nadahnuti na njima kako bismo učinili svoj dio u povijesti (usp. *Sdp* 3) – «priznajemo neodgovodnost da se vratimo bitnom našega iskustva vjere i naše duhovnosti kako bismo hranili, po osloboditeljskoj ponudi evanđelja, naš podijeljeni, nejednaki i smisla gladan svijet, onako kako su to u svoje vrijeme učinili Franjo i Klara iz Asiza» (*Sdp* 2).

Tijekom slavlja velikog franjevačkog jubileja, promatrajući povijest našega Reda, mi manja braća, priznajemo s radošću da imamo «slavnu povijest za sjećanje i pripovijedanje». Ipak, budući da smo uvjereni u snagu i suvremenost našega «načina života» što su ga nadahnuli Svevišnji i Franjo, koji je u osnovi evanđeoski način života, na se preuzimamo s odlučnošću izazov da nastavimo i izgrađujemo veliku povijest. S tom svrhom nastojimo sa zanosom gledati u budućnost, u koju osjećamo kako nas šalje Duh da s nama učini još velikih stvari. (usp. *VC* 110). Na taj način želimo živjeti milost početaka «ne samo kao sjećanje na prošlost, nego kao proroštvo budućnosti» (*NMI* 3).

Fra José Rodriguez Carballo, ofm

BELGIJA – Generalni ministar poslao šestoricu franjevaca u misije

U crkvi “Notre Dame des Grâces” u Bruxellesu, 15. prosinca 2004., Generalni ministar, fra José Rodriguez Carballo, predsjedao je slavlju “slanju misionara” šestorice mladih franjevaca. Tim je činom svršilo vrijeme pripreme četvrte skupine koja se pripremala u međunarodnom bratstvu “Notre Dame des Nations”. Šestorica franjevaca, iz pet različitih država, upućeni su na Afrički kontinent. Fra Floriano Reith (Njemačka) u Malawi, fra Paul Kim (Koreja) i fra Miroslav Babić (Bosna i Hercegovina) u Keniju, zemlje koje pripadaju provinciji «Sv. Franje u Africi i Madagaskaru». Fra Barnaba Dziekan (Poljska), bivši misionar u Srednjoafričkoj Republici ide u Maroko, fra Angelo Redaelli (Italija) u Kongo-Brazzaville, dok će

fra Leopold Mičić (Hrvatska) nastaviti pripremu u iščekivanju uspostave prve franjevačke nazočnosti u Khartoumu u Sudanu. Nove misionare Generalni je ministar podsjetio da idu kao franjevci, u duhu služenja i nutarnjom željom da dadnu sebe same, bez ograničenja vremena i snaga. Na slavlju «slanja» bio je nazočan i generalni ravnatelj za misije fra Vincenzo Brocanelli, koji je ohrabrio mlade franjevce koji se, u Bruxellesu, pripremaju za misije “ad gentes”. Za sljedeću se godinu predviđa raspoloživost skupine od desetak franjevaca koji se nude kao dobrovoljci za misionarske projekte Reda koje usklađuje Generalna kurija.

RUMUNJSKA – *Putujuće bratstvo u Bukureštu*

U kolovozu su četvorica franjevaca: fra Cristian, fra Stefano i fra Giorgio iz venecijanske provincije te fra Mario iz ligurske provincije, živjeli posebno iskustvo putništva u Rumunjskoj. Prvi je korak bilo vrijeme posvećeno uzajamnom upoznavanju i molitvi. Nakon tri dana provedena u molitvi krenuli su iz Italije zaustavljajući vozila, ne noseći sa sobom novac uz odluku da će za sebe tražiti samo hranu, čuvajući vrijeme za molitvu ne obraćajući se na trajanje putovanja i nadnevak dolaska.

Putovanje je trajalo šest dana, uz dva zaustavljanja u samostanu u Poppingu, u Austriji i u selu Telekiu u Rumunjskoj. U tom drugom stajalištu susreli su neke mletačke franjevce i dobrovoljce svjetovnjake u ljetnom igralištu s djecom iz mjesta. Jedan gospodin, nakon što ih je prevezao, platio im je kartu za vlak do Bukurešta. Kad su došli u Bukurešt u 06,30 ujutro, u perivoju pred postajom, započeli su molitvu Jutarnje. «Sjedili smo i molili na klupi – priča fra Giorgio – kad nas je svojim pitanjima prekinula jedna djevojka: "Tko ste? Kako to da ste ovdje?". Bila je to D., bludnica, koju smo kasnije susrećali više puta. Nakon toga i drugi su se približili kako bi vidjeli franjevce u molitvi na ulici... Jutarnja je trajala sat i pol! Shvatili smo kako, i ne poznavajući rumunjski, ne bi bilo teško susresti ljude! Dani provedeni u Bukureštu bili su ustrojeni ovako: ujutro odmah nakon buđenja čitali smo Evanđelje od dana, potom bismo molili Jutarnju s razmatranjem za taj dan. Nakon Jutarnje, ako bi nešto preteklo od prethodnog dana (a tako je često bivalo), doručkovali bismo. Veliki je prostor bio ostavljen za šutnju i osobnu molitvu, a potom za «stol siromašnih». Hranu smo tražili kucajući na vrata kuća, ili tražeći po zalogajnicama i gostionicama, posebno na kraju dana kad se tolika hrana baca. U Bukureštu samo prosili po velikim zgradama, nadajući se da ćemo naći otvorena vrata budući da nije bilo jednostavno sporazumiti se preko unutarnjeg

telefona. Od najvišeg kata silazeći niz stube, kucali smo na vrata tražeći kruh, sir...ili ono što su mogli dati. Koristili smo malo naučenih izraza na rumunjskom: "Mi smo franjevci, živimo bez novca i ne tražimo ga, molimo vas, ako je moguće, nešto za jesti...U svakom slučaju, zahvaljujemo vam". Bilo je bitno ne pitati novac: to je odstranilo svaku dvoznačnost u traženju. Na isti način je bilo jako važno odgovoriti dobrohotno, pa i onda, kad zbog straha, ljudi nisu prihvaćali zahtjev. Živjeli smo protegu rada i služenja. Po biskupovoj uputi pomagali smo Sestrama misionarkama ljubavi, koje u Kittili, predgrađu Bukurešta, daju siromašnima topli obrok i mogućnost da se okupaju. Fra Mario, koji je svećenik, slavio je misu. U zamjenu za naš rad dobivali smo hranu. Značajan je susret bio onaj s dječacima s ulice. U Bukureštu ih je mnogo, žive u skupinama i mnogi od njih "šmrču" ljepilo. Drugu večer nakon našeg dolaska, blizu kolodvora, skupina nas je tih dječaka okružila i počela s ispitivanjem, malo na engleskom, malo na talijanskom: "Zašto ste ovdje u Bukureštu?". Odgovorili smo da smo "kalugari", redovnici, franjevački misionari i pitali smo da nam pokažu sigurno mjesto gdje bismo mogli prespavati. To je pitanje začudilo dječake: "Ali kako, vi ste "kalugari" a nemate samostana, kuće?" Nakon toga rodilo se prijateljstvo, neki od njih su nas čekali pripremajući nam noćni ležaj radosno nas prihvaćajući. Nekoliko smo noći spavali u društvu s tim dječacima u blizini kolodvora. Najmlađi dječak je imao dvanaest godina. Prije spavanja pozvali smo ih da molimo Očenaš na talijanskom i rumunjskom. Posljednje večeri, prije našeg povratka u Italiju, ostavili smo pisanu poruku: "Bog, u Isusu vam je blizu. I traži da vas voli, da volite sami sebe onom ljubavlju kojom vas on ljubi. Te da se skrbite o sebi". Htjeli smo posijati sjeme životom, djelidbom, riječju. Tebi, Gospodine, i tvojoj milosti, ostalo".

GENERALNA KURIJA – *Franjevci iz Latinske Amerike u službi Generalnog ministra*

U subotu 11. prosinca 2004., u Generalnoj kuriji, održan je prvi susret franjevaca iz Latinske Amerike koji rade u kućama podložnim Generalnom ministru. Na njemu su sudjelovali 23 franjevaca. Generalni je ministar uputio pozdrav zahvaljujući i ohrabrujući nazočne franjevce.

Susret je imao dva dijela. Prvi je dio bio pridržan za uzajamno upoznavanje u kojem je svatko predstavljajući se prikazao službu koju obavlja, očitujući želje i nade koje ga potiču. Od latinskoameričkih franjevaca u službi Generalnom ministru 3 potječu iz Argentine, 6 iz Brazila, 2 iz Čilea, 5 iz Kolumbije, 1 iz Ekvadora, 1 iz El Salvadora, 1 iz Gvatemale i 15 iz Meksika. Zaduženja su različita: službe u zajednici (blagovalište, sakristija, vratarnica, šivačnica, vozači, itd.), na PUA (poučavanje, knjižnica, uprava, itd.), u Generalnoj kuriji (tajništvo za evangelizaciju, ured PMOS-a, Pro monialibus, protokol, generalno i osobno tajništvo, samostansko i generalno gospodarenje, formiranje misionara, međureligijski dvogovor, generalna uprava, itd.), u pokorničarskoj službi.

U razgovoru franjevci su očitovali želju i nadu za jednim većem i dubljim poznavanjem, koje olakšava rast života u bratstvu.

U drugom je dijelu susreta, na kojem su sudjelovali generalni vikar fra Francesco Bravi i generalni definator fra Miguel Vallecillo, slavljena liturgija riječi u kojoj je svatko pričao o božićnim običajima iz vlastite zemlje (večera u obitelji, pjesme, slavlje djece, polnočka, itd.). Iskustvo je ocijenjeno povoljnim. Povjerenje i naravnost u razmjeni životnog iskustva i radost zbog zajedništva njegovi su znakovi. Javlja se želja da se potaknu bratski susreti i predlaže se da se upriliče, za franjevce podložne Generalnom ministru, izlet, duhovne obnove koji imaju temu i metodologiju prikladne za braću iz različitih kuća, olakšavajući bolju vezu među franjevcima, pogotovo s onima koji ne stanuju u Generalnoj kuriji. Predloženo je da se susreti prošire i na franjevce iz Latinske Amerike koji žive i studiraju na PUA. Susret je svršio bratskom gozdom, što ju je velikodušno priredila Generalna kurija.

ITALIJA – *Međufanjevački tečaj za odgojitelje*

Od 3. do 29. studenoga održan je u Središtu za formaciju kapucina u Frascati u Asizu međufanjevački tečaj za odgojitelje. Na njemu je sudjelovalo 14 franjevaca: 6 manje braće, 6 konventualaca, 2 kapucina, bili su nazočni i generalni tajnici za formaciju i studije franjevačke obitelji i dva prevoditelja, među kojima fra Philippe Schillings. Franjevci su došli iz Brazila, Kolumbije, Italije, Meksika, Paragvaja, Rumunjske, Španjolske, Vijetnama.

Pothvat, pripreman više godina i dva puta odgađan, održan je unatoč ograničenog broja upisanih. Tema je tečaja bila

osnove redovničkog života, po prioritetima evangelizacije i duha molitve i pobožnosti. Mnogi su i stručni predavači bili zastupljeni iz cijele franjevačke obitelji. Razumijevanje i suradnja među tajništvima omogućili su uspjeh tečaja.

S obzirom na povoljne učinke i stvorenu prisnost, sudionici su zatražili da se nastavi sa sličnim pothvatima kao što su duhovne vježbe, subotnja razdoblja u Svetoj zemlji i franjevačkim mjestima te da se obavijesti franjevačku obitelj o korisnosti iskustva.

TURSKA – *Godinu dana od otvaranja bratstva u Istanbulu*

U veljači se navršava godinu dana od kako je službeno Generalni ministar otvorio bratstvo manje braće u Istanbulu u Turskoj. Njega čine četvorica franjevaca iz različitih zemalja (Italija, Meksiko, Francuska i Republika Kongo). Oni su se uključili u tursko društvo dolazeći s različitim iskustvima na području ekumenskog i međureligijskog dvogovora. Želeći ostvariti razgovor i uspostaviti vezu s brojnim posjetiteljima crkve Sv. Marije *Draperis* franjevci su počeli učiti turski jezik, pa i sa svrhom da uspostave odnos prijateljstva i bratstva s osjećajnim i otvorenim turskim narodom. Bratstvo manje braće je uporište za ekumensku molitvu na koju se sastaje dva puta u mjesecu. Među projektima Reda bratstvo u Istanbulu nudi prigodu za življenje u gradu bogatom iskustvom i religijskim izričajem. Među pothvatima u pripremi je biblijski tečaj, s misionarskim presjekom, po stopama sv. Pavla i crkve Otkrivenja. Franjevci su uspostavili dobre odnose s kršćanskim crkvama, sudjeluju na značajnijim liturgijskim i ekumenskim slavljenjima. U veljači 2004., Generali je ministar, zajedno s cijelim

bratstvom i drugim franjevcima pridošlim za tu prigodu, posjetio patrijarha Bartolomea I. Na blagdan sv. Andrije apostola, 30. studenoga 2004., franjevci su pribivali Božanskoj Liturgiji, koja je slavljena u grčko-pravoslavnom patrijarhatu, na dan zaštitnika i povratka iz Rima relikvija sv. Ivana Krizostoma i sv. Grgura Nizijanskog. Tom je prigodom Generalni ministar uputio poruku Patrijarhu Bartolomeu. Franjevci su susreli i armenskog patrijarha, Meshroda II. koji je iskazao raspoloživost prema mogućoj franjevačkoj nazočnosti. Srdačni su odnosi i s velikim rabinom iz Istanbula i islamskim vjerskim vlastima. Bratstvo manje braće želi biti svjedočanstvo bratstva među ljudima, s kršćanima različitih obreda, razdijeljenih zbog različitih uzroka, ali i kvasac jedinstva među vjernicima drugih vjerskih naslijeđa, poglavito židova i muslimana.

Tko želi detaljnije obavijesti o bratstvu u Istanbulu može se obratiti na: Fra Ruben Tierrablanca, tel. +90.212.2440243. e-naslov: rtierrablanca@ofm.org.

Knjige o franjevaštvu

• FRA GIOVANNI DI FEDANZOLA da Perugia, **Descriptio Terrae Sanctae**. Ms. Casanatense 3876, Ed.: U. Nicolini - R. Nelli, Prijevod na talijanski i bilješke: S. De Sandoli - E. Alliata, Prijevod na engleski: J. Boettcher, Coord.: A. Bartoli Langeli - A. Niccacci (SBF Collectio Maior 43). Jerusalem 2003. XXX+187 str.; 77 slike., 2 preklapnice izvan knjige. “Moja je svrha opisati Svetu zemlju, na osnovu različitih spisa i mojih osobnih provjera. Ja, fra Giovanni iz Perugie, provincijalni ministar Svete zemlje, iako nedostojan, prošao sam spomenutom zemljom hodočasteći. Počeo sam od Dana, koji se nalazi na sjevernoj granici same Svete zemlje, i nastavio sam do Beer Šebe, koja se nalazi na suprotnoj južnoj granici. Hodao sam planinama, brežuljcima i dolinama, u području rijeke Jordana istočnog područja i uzduž ravnica i morske obale na zapadnoj strani. Pomno sam promatrao i istraživao mjesta Starog zavjeta u društvu stručnjaka za židovski

zakon, s kršćanima mjesta Novoga zavjeta, a sa saracenicima mjesta obaju Zavjeta, prema onomu što su oni sami naučili u njihovim čestim pohodima tim mjestima. Ona mjesta koja nisam mogao osobno pohoditi, vidio sam ih barem s planina, i promatrao sam ih pomno, nastojeći ostati vjeran tom načinu postupanja.”

• JEUSSET Gwenole, **Itinerance en terres d'Islam** (Putovanje u zemlje Islama), Editions de Mailletard (Paris 2004), str. 219. Pogovor: fra Giacomo Bini.

Fra Gwenole nam nudi svjedočanstvo čovjeka “de terrain”. Daje nam razloge i nadu pokazujući nam islam življen u miru i uzajamnom poštivanju, jako različit od onoga koji zauzima stranice međunarodnih događanja. Pisac svjedoči rijedak duh općenja i ljubavi, onaj franjevca koji se ne može odreći svakodnevnice izgradnje većega i otvorenijega bratstva.

Male – velike vijesti

• Ivan Pavao II. je 22. studenoga 2004. imenovao Generalnog ministra, fra José Rodríguez Carballa, članom Kongregacije za ustanove posvećenog života i društva

apostolskog života. Generalni je ministar Reda manje braće već član Kongregacije za evangelizaciju naroda.

• Mađarski je ministar za kulturu, 22. studenoga 2004., dodijelio u Budapešti nagradu “Vilmos Frankoi” fra **Karolyu Harmathu**, OFM iz Novog Sada (Srbija i Crna Gora). Odličje, ustanovljeno 2000., dodjeljuje se 22. studenoga svake godine, na dan smrti povjesničara Vilmosa Frankoia, Mađarima koji se ističu u teologiji, filozofiji ili crkvenoj povijesti. Nagrada se dodjeljuje dvojici Mađara koji žive u Mađarskoj i jednom Mađaru koji živi u tuđini.

Osima fra Karolyu, mađarski je ministar za kulturu dodijelio nagradu “Vilmos Frankoi” primasu Mađarske, kardinalu Pateru Erdou i poglavarici cistercitkinja, Ani Timar.

• Povjerenstvo “**Forma Vitae**” se sastalo po drugi put, u našem zavodu Sv. Bonaventure u Grottaferrati 11. i 12. prosinca 2004. Ono ima zadaću pripremiti proslavu Osamstote obljetnice utemeljenja Reda i izvanredni Generalni kapitul 2006. Sljedeći susret, na kojem će sudjelovati tajnik izvanrednog kapitula, fra Miran Špelič, i povjerenstvo za liturgiju na kapitolu, održat će se u Milanu (Italija) od 20. do 22. svibnja 2005. Povjerenstvo kojem predsjeda, generalni definitor, fra Ambrogio Nguyen Van Si, čine: generalni vikar fra Francesco Bravi, fra Hermann Schalück, fra Giacomo Bini, fra Thaddée Matura i fra José Maria Arregi.

• U dvorani Protomoteca na Campidoglio u Rimu (Italija) 26. studenoga 2004., održan je XV. dodjela nagrade Minerva. Fra **Pierbattista Pizzaballa**, kustos Svete zemlje, nagrađen je jer se istakao kao točka uporišta smjernog susreta ljudi Svete zemlje. Nagradi Minerva pokrovitelj je predsjednik Republike koji je dodijelio

kustos Svete zemlje i odličje predsjednika države. Nagrada Minerva je pribadača koju je osmislio umjetnik Renato Guttuso 1983., a prikazuje Minervinu glavu.

• Franjevačko bratstvo iz **Tangeria** u Maroku proslavilo je stoljetnicu nazočnosti franjevac koja je počela 8. prosinca 1904., u prigodi pedesete obljetnice dogme o Bezgriješnom začecu. Kuću je zamislio i namijenio o. Lerchudi kako bi bila mjesto formacije za misionare. Vremenom građevina je podijeljena na dva dijela kako bi primila biskupov dvor i franjevačku zajednicu.

• U povodu skorih božićnih blagdana franjevci iz Generalne kurije, 16. prosinca 2004., posjetili su grad Napulj. Nakon što su razgledali crkvu, samostansko dvorište i muzej samostana Sv. Klare, pošli su ulicama grada, pod vodstvom samostanskog vikara, fra Carla D’Amodia, u kojima se nalaze zanatske radionice u kojima se izrađuju osebujne napuljske jaslice. U tijeku posjeta prvostolnici, franjevci su bili svjedoci «pretvaranje u tekućinu» krvi sv. Genara, biskupa mučenika i zaštitnika Napulja čije su ostatke mogli častiti.

• Španjolska televizija TVE, u nedjelju 19. prosinca 2004. ustupila je 30 minuta povjereniku za Svetu zemlju fra **Eméritu Merinu** kako bi «franjevački» progovorio o Božiću i opisao trenutno stanje u Svetoj zemlji. To je reći put da fra Merino govori na televiziji u tijeku godine o franjevcima i Svetoj zemlji. Fra Emérito se nedavno vratio s hodočašća u Svetu zemlju sa skupinom od više od 70 hodočasnika. Jedna televizijska posada pratila je hodočašće snimajući za prilog o Svetoj zemlji koji će biti odaslan 2005. godine.

Generalove obveze

- **6. siječnja 2005.** - Bazilika *S. Maria in Aracoeli*, Rim, Italija.
- **od 10. do 16. siječnja** – Redovito zasjedanje Generalnog definitorija
- **od 17. do 26. siječnja** – Susret s novoizabranim provincijalima (Rim, Italija)

FRATERNITAS - OFM - Roma

Odgovorni urednik: Gino Concetti - Urednik : Gianfranco Pinto Ostini
Internet: <http://www.ofm.org/fraternitas>. E-naslov: comgen@ofm.org